

בני הרוצח

ברנרד מלמוד
מאנגלית: יהושע צפיר

איור: אלונה פרנקל

ה

וא מתעורר ומרגיש שאביו מאזין בפרוודור. הוא מאזין לשנתו ולחלומותיו. הוא מאזין לו כאשר הוא קם ומגשש אחר מכנסיו. כאשר הוא לא רוצה לנעול את נעליו. כשאני רוצה ללכת למטבח לאכול. כשהוא מביט בעיניים עצומות בראי. כשהוא מעלעל בספר שאינו יכול לקרוא. ליסוריו, לכדידותו. האב עומד בפרוודור. הבן שומע שהוא מאזין.

בני הָרָ, לא רוצה לספר לי כלום.

אני פותח את הדלת ורואה את אבי בפרוודור. למה אתה עומד שם, למה אתה לא הולך לעבודה?

כי לקחתי את החופשה שלי בחורף במקום בקיץ, כמו שאני עושה בדרך-כלל. לשם מה, לעזאזל, אם אתה מבלה אותה בפרוודור החשוך והמצחין הזה, ועוקב אחרי כל תנועה שלי? מנחש מה שאתה לא יכול לראות. למה אתה תמיד מרגל אחרי?

אבי נכנס לחדר-השינה ואחרי זמן-מה מתגנב שוב לפרוודור, מאזין.

לפעמים אני שומע אותו בחדרו אבל הוא לא מדבר אלי ואני לא מבין מה קורה. הרגשה נוראה היא לאב. אולי פעם יכתוב לי מכתב, אבי היקר... בני היקר הארי, פתח לי את הדלת שלך. בני האסיר.

אשתי יוצאת בבוקר כדי להיות עם בתי הנשואה, אשר לידתה הרביעית קרבה לבוא. האם מבשלת ומנקה בשבילה ומטפלת בשלושת הילדים. בתי יש לה הריון קשה ולחץ דם גבוה, והיא שוכבת במיטה רוב הזמן, כך יעץ לה הרופא. אשתי איננה כל היום. היא חוששת שמהו לא בסדר עם הארי. מאז סיים את הקולג' בקיץ שעבר הוא לבד עם עצמו, עצבני, שקוע בהרהורי. אם אומרים לו משהו, הוא לא עונה כלל, או צורת. הוא קורא עיתונים, מעשן ונשאר בחדרו מפעם לפעם הוא יוצא לטייל ברחוב.

איך היה הטיול, הארי?

טיול.

אשתי מייעצת לו ללכת לחפש עבודה. הוא הלך פעמים אחדות, אבל כשהציעו לו איזו עבודה, לא הסכים.

לא שאני לא רוצה לעבוד. העניין הוא שאני מרגיש רע.

ולמה אתה מרגיש רע?

אני מרגיש מה שאני מרגיש. אני מרגיש שככה זה.

מתוך קובץ סיפורי מלמוד שיופיע בהוצאת זמורה, ביתן, מודן.

משהו שקשור לבריאות שלך, בן? אולי אתה צריך ללכת לרופא?

כבר ביקשתי לא לקרוא לי ככה. זו לא הבריאות שלי. לא חשוב מה זה, אני לא רוצה לדבר על זה. העבודה לא היתה מהסוג שאני רוצה.

קח בינתיים משהו זמני, אמרה לו אשתי.

הוא התחיל לצרוח. הכול זמני. למה להוסיף על הזמניות? אני מרגיש זמניות בתוך-תוכי. כל העולם המחובר הוא זמני. אני לא רוצה להוסיף לכל זה גם עבודה זמנית. אני רוצה את ההיפך מזמני, אבל איפה הוא? איפה אמצא אותו? אני מאזין במטבח.

בני הזמני.

היא אומרת שארגיש יותר טוב אם אעבוד. אני אומר שלא. בדצמבר מלאו לי עשרים ושתיים, בוגר קולג', ואת יודעת לאן שאת יכולה לדחוף את זה. בלילה אני מסתכל בחדשות. מיום ליום אני צופה במלחמה. מלחמה גדולה שבוערת על מסך קטן. היא ממטירה פצצות והלהבות הולכות ועולות. לפעמים אני מתכופף ונוגע במלחמה בכף ידי השטוחה. אני מחכה שידי תגווע.

בני עם היד המתה.

אני חושב שעומדים לגייס אותי כל יום, אבל זה כבר לא מטריד אותי כמו בעבר. לא אלך. אלך לקנדה או לאן שאוכל.

מצבו מפחיד את אשתי והיא שמחה ללכת מוקדם בבוקר לביתה של בתי לטפל בשלושת ילדיה. אני נשאר אתו בבית אבל הוא לא מדבר אתי.

את צריכה לצלצל להארי ולדבר אתו, אומרת אשתי לבתי.

אעשה זאת פעם, אבל אל תשכחי שיש הבדל של תשע שנים בינינו. אני חושבת שבעיניו אני סתם עוד אדם בשטח, ודי באחת. חיבבתי אותו כשהוא היה ילד קטן, אבל עכשיו קשה לקשור יחסים עם אדם שלא מחזיר לך אותו יחס. יש לה לחץ-דם גבוה. אני חושב שהיא מפחדת לצלצל.

לקחתי חופשה של שבועיים מעבודתי. אני פקיד באשנב בולים במשרד דואר. אמרתי למנהל שאני לא מרגיש כל-כך טוב, וזה לא שקר, והוא אמר שעלי לקחת חופשת מחלה. אמרתי לו שאני לא חולה עד כדי כך, ואני רק צריך חופשה קצרה. אבל לידידי מו' פֶּרְקֶמֶן סיפרתי שאני לא בא לעבודה מפני שאני דואג להארי.

אני מבין אותך, ליאו. גם הילדים שלי גורמים לי דאגות וחרדות. מי שיש לו שתי בנות מתבגרות, יש לו בנות-ערוכה אצל הגורל. אבל כולנו צריכים להמשיך לחיות. למה לא תבוא לפוקר בליל שבת? יהיה שם משחק יפה. אל תמנע מעצמך קצת בידור הגון.

נראה איך ארגיש ביום שישי, איך הדברים יסתדרו. אני לא יכול להבטיח לך. נסה לבוא. דברים כאלה עוברים עם הזמן. אם נראה לך שהמצב יותר טוב, תבוא. אפילו אם זה נראה לא כל-כך טוב, תבוא איך שלא יהיה מפני שאולי זה יוריד ממך קצת מתח ודאגות. בגילך, זה לא טוב ללב, לסחוב על עצמך כל-כך הרבה דאגות.

אלה הן הדאגות הגרועות ביותר. אם אני מודאג בגלל עצמי, אני יודע מה הדאגה. כלומר, אין בזה שום מסתורין. אני יכול לומר לעצמי, ליאו, אתה טיפש גדול, הפסק לדאוג בגלל שטויות — בגלל מה, כמה דולרים? בגלל הבריאות שלי, שהיתה תמיד בסדר גמור, למרות שיש לי עליות וירידות? על זה שאני קרוב לשישים ואני לא נעשה יותר צעיר? מי שלא מת בגיל חמישים ותשע מגיע לשישים. אי-אפשר לנצח את הזמן כשהוא רץ יחד איתך. רע מכל כאשר דואגים בגלל מישהו אחר. זו הדאגה האמיתית, כי אם ההוא לא אומר לך כלום, אתה לא יכול להיכנס לנשמתו ולגלות את הסיבה. אתה לא יודע איפה המפסק שצריך ללחוץ עליו. אתה רק יכול לדאוג עוד ועוד.

אז אני מחכה בחוץ בפרוודור.

הארי, הפסק לדאוג כל-כך בגלל המלחמה.

אל תגיד לי בבקשה על מה לדאוג ועל מה לא לדאוג.

הארי, אבא שלך אוהב אותך. כשהיית ילד קטן, היית רץ אלי כל ערב כשבאתי הביתה. הייתי מרים אותך עד לתיקרה. אהבת לנגוע בה היד הקטנה שלך. אני לא רוצה לשמוע על זה יותר. זה בדיוק מה שאני לא רוצה לשמוע, אני לא רוצה לשמוע מה היה כשהיית ילד.

הארי, אנחנו חיים כמו זרים. אני בסך-הכל אומר שאני זוכר ימים טובים יותר. אני זוכר את התקופה שלא פחדנו שאנחנו אוהבים זה את זה.

הוא לא אומר כלום.

בוא אבשל לך ביצה.

ביצה זה בדיוק מה שלא חסר לי.

אז מה אתה רוצה?

הוא לבש את מעילו. משך את הכובע שלו מן הקולב וירד לרחוב.

הארי טייל לאורך "אושן פארק!" במעילו הארוך וכבועו החום המקומט. אביו הלך אחריו וזה הביאו לכלל חימה.

הוא הלך בצעד מהיר במעלה השדרה הרחבה. בימים עברו היה שם נתיב לסוסים, במקום שיש עכשיו שביל בטון לרוכבי אופניים. והיו פחות עצים, וענפיהם השחורים מזדקרים מול רקיע שאין בו שמש. בפנית השדרה העשירית, ממש במקום שאפשר להריח את קוני-אילנד, חצה את הרחוב ופנה הביתה. הוא העמיד פנים שאינו רואה את אביו חוצה את הרחוב אחריו, אף-על-פי שהיה מלא זעם. האב חצה את הרחוב ופנה הביתה בעקבות בנו כשהגיע אל הבית, תיאר לעצמו שהארי כבר למעלה. הוא היה בחדרו וסגר את הדלת. עושה בחדרו מה שתמיד עשה, אינני יודע מה.

ליאו לקח את המפתח הקטן ופתח את תיבת הדואר. היו שם שלושה מכתבים. הוא הסתכל לראות אם, במקרה, אחד המכתבים הוא מבנו אליו. אבי היקר, תן לי להסביר את עצמי. אני מתנהג כפי שאני מתנהג מפני ש... לא היה שום מכתב כזה. אחד המכתבים היה מה"חברה לעזרה הדדית של פקידי הדואר", ואותו הכניס לכיסו. השניים האחרים היו ממוענים אל הארי. אחד היה מלשכת הגיוס. הוא הביא אותו לחדר בנו, דפק על הדלת וחיכה.

המתין רגע. כאשר בנו רטן, הוא אמר, יש כאן בשבילך מכתב מלשכת הגיוס. הוא לחץ על הידית ונכנס לחדר. בנו שכב על המיטה ועיניו עצומות. שים אותו על השולחן.

אתה רוצה שאפתח אותו בשבילך הארי?
לא, אני לא רוצה שתפתח אותו. שים אותו על השולחן. אני יודע מה יש בפנים. כתבת להם עוד מכתב?

זה העסק שלי, לכל הרוחות.
האב הניח אותו על השולחן.

את המכתב השני אל בנו לקח. אתו למטבח, סגר את הדלת והרתיח מים בסיר. הוא התכוון לקרוא אותו מהר, להדביק אותו חזרה בזוויות בקצת דבק ואחר-כך לרדת ולהחזיר אותו לתיבת הדואר. אשתו תוציא אותו במפתח שלה כשתשוב מבייתה של בתם, ותביא אותו להארי.

האב קרא את המכתב. מכתב קצר מנערה. הנערה כתבה שהארי שאל ממנה שני ספרים לפני יותר משישה חדשים, וכיוון שהספרים יקרים לה מאוד היא מבקשת שישלח אתם אליה בחזרה. האם יוכל לעשות זאת בהקדם, כדי שלא תצטרך לכתוב עוד פעם?

בשעה שליאו קרא את מכתבה של הנערה, נכנס הארי למטבח, וכשראה על פני אביו את ארשת ההפתעה והאשמה, קרע את המכתב מידיו.

הייתי צריך לרצוח אותך, איך שאתה מרגל אחרי.
ליאו הפנה פניו והביט מבעד לחלון המטבח הקטן אל תוך החצר האפלה של בית הדירות. פניו להטו, הוא הרגיש בחילה.

הארי עבר על המכתב במבט חטוף וקרע אותו לגזרים. אחר-כך קרע את המעטפה, שהיה רשום עליה: אישי.

אם תעשה את זה עוד פעם, אל תתפלא אם אני אהרוג אותך. נמאס לי מהריגול שלך אחרי.

הארי, אתה מדבר אל האבא שלך.
הוא יצא את הבית.

ליאו נכנס לחדר בנו והסתכל סביבו. הוא חיפש במגרות השידה ולא מצא שום דבר יוצא-דופן. על שולחן הכתיבה ליד החלון היה מונח דף נייר כתוב בכתב ידו של הארי. הוא קרא: אדית היקרה, תפסיקי לזיין לי את השכל, אם תכתבי לי עוד מכתב ארצח אותך.

האב לקח את מעילו ואת כובעו ויצא מן הבית. הוא רץ ריצה אטית ככרת דרך.

רץ והלך, עד שראה את הארי מן העבר השני של הרחוב. הוא עקב אחריו, מרחק-מה מאחוריו.

הוא עקב אחריו הארי עד שדרת קוני-איילנד והספיק לראותו עולה על חשמלית הנוסעת אל הארי. ליאו נאלץ לחכות לחשמלית הבאה. הוא ביקש לקחת מוניית ולעקוב אחר החשמלית, אבל לא עברה שם שום מוניית. החשמלית הבאה הגיעה כעבור רבע שעה והוא נסע-בה כל הדרך עד לאי. זה היה חודש פברואר ובקוני-איילנד היה קר, רטוב, שלג עמד באויר. ליאו פסע על פני טיילת-העץ בתוך מערבולת השלג הקלה וחיפש את בנו. החופים הקודרים והאפורים היו שוממים. דוכני הנקניקיות, ביתני הקליעה והמקלחות היו מוגפים. האוקיינוס האפורי נע כעופרת מותכת, כאילו קפוא. רוח נשבה מן המים וחדרה לבגדיו והוא רעד בלכתו. הרוח העלתה קצף לבן על פני גלי העופרת ונחשול אטי התגלגל על החופים הריקים בנהם חרישי.

הוא צעד בתוך הרוח עד סִי־גייט כמעט, וחיפש את בנו, ואחר-כך חזר על עקבותיו. בדרך לחוף ברייטון ראה על החוף אדם עומד בתוך נחשול מקציף. ליאו נחפו במורד מדרגות הטיילת והלאה אל החוף הנפרש בחול-גלי. האיש שעמד על החוף הסוער היה הארי. והוא עמד במים שהגיעו עד גובה נעליו. ליאו רץ אל בנו. הארי, זו היתה טעות, סלח לי. אני מצטער שפתחתי את המכתב שלך.

הארי לא נע. הוא עמד במים, עיניו נעוצות בגלי העופרת המתנשאים. הארי, אני פוחד, אמור לי מה העניין. בני, רחם עלי.

הוא לא-אמר כלום.

פרץ רוח נשא את הכובע של אביו וגלגל אותו על פני החוף. דומה היה כי הרוח תשא אותו אל תוך הנחשול, אבל אחר-כך העיפה אותו לעבר הטיילת וסובבה אותו כגלגל על פני החול הרטוב. ליאו רדף אחרי כובעו. תחילה רדף בכיוון זה, אחר-כך בכיוון אחר, ושוב אל המים. הרוח הטיחה את הכובע ברגליו והוא הרים אותו. עכשיו כבר ככה. נשימתו קצרה, הוא מחה את עיניו באצבעותיו הקפואות וחזר אל בנו אצל שפת המים.

הוא אדם בודד. כזה הוא. תמיד היה בודד.

בני שהפך את עצמו לאדם בודד.
הארי מה אני יכול לומר לך? אני יכול לומר לך רק זאת, מי אומר שהחיים קלים? ממת? הם לא היו קלים לי, וגם לך לא. אלה החיים, ככה זה — מה עוד אוכל לומר? אבל אם אדם לא רוצה יותר לחיות, מה יוכל לעשות כשהוא מת? כלום. כלום הוא כלום, עדיף כבר לחיות.

בוא הביתה, הארי, הוא אמר. קר כאן. עוד תצטנן עם הרגליים שלך בתוך המים.

הארי עמד בלא ניע במים, והוסיף לעמוד כך עוד זמן-מה אחרי שאביו הלך. כאשר הלך משם, חטפה הרוח את כובעו מראשו וגלגלה אותו לאורך החוף. אבי מאזין בפרוודור. הוא עוקב אחרי ברחוב. אנחנו נפגשים על שפת המים.

הוא רץ אחרי הכובע שלו
בני עומד ורגליו באוקיינוס.

עמירה הגני

נסיעה

מתוך מחזור

הנה מפל: את המקור
לא לגלות ולא לחשוף
בהבטה שלא על מנת לחקור
רק לאתר ולאסף

את מה שיש לו להציע
את הצנה המנחשת מרחוק
את הנצנוץ המתפרץ כל כך מפתיע
שקבא לצחק —

הזמן לובש טירות ומגדלים
ללא חומות ימוט לגווע
מתקיף אותי פתאם בצלצולים
מפעמון מצב גבה

אני דורכת על עלים. הקור
אשר יבש אותם, שובר אותם.
מקאן והלאה אשתדל לזכר
דברים שזמן אינו צובר אותם.

האגם שלא בעתו
המזח לבן, ונוח
התה מצטנן לאטו
כמונו, ביד הרוח

פרוסת הלימון חורת
כמונו, שלא מקאן.
במים מראה נשברת
הרים מתפסים ענן —

אל תקרבי למים השחורים
רק את פניהם רואה את
הנצנוצים האלה לא חודרים
הלת האור אינה נטמעת

סגור סביב-סביב. אולי על כן
הדומיה הזו אשר קפאה.
לא תהיי כאן עוד להתבונן
בהטרפה —

המים עומדים, שקטים.
הגשר שקט, מתוח.
קבסים בהירים מליטים
קבואת החלון הפתוח.

קשת מקאן ומקאן
מתנה רצועת שמים.
בית, מבוא, מפתן
ושער נעול על מים.

את הפכר כסו יונים,
אנחנו רק עברנו פיניקה
כל כך היו שקועות בגרעינים
אלינו לא הרימו עיניהן

יונת כפר: קנפים נגרות
מקור נפער
תהלכות התורים חוזרות
מן הדואומו הבלתי-מואר

ועד עכשיו, בעצמת עינים
אני רואה את ההרים
הלא היינו שם, שתינו מים
אמרנו זה לזו דברים

שאלנו בלבנו הנחור
אל קו האור הזה אשר חצינו
שלא תשכח ולא תניח לי שלא לזכר
שזה היה מה שאכן רצינו.